

Anton Pavlovich Chekhov

Venäläistä rakkautta

Anton Chekhov

Venäläistä rakkautta

«Public Domain»

Chekhov A. P.

Venäläistä rakkautta / A. P. Chekhov — «Public Domain»,

© Chekhov A. P.

© Public Domain

Содержание

Arvoituksellinen luonne	5
Iso Volodja ja pikku Volodja	7
Ariadna	14
Конец ознакомительного фрагмента.	21

Chekhov Anton Pavlovich

Venäläistä rakkautta

Arvoituksellinen luonne

Ensimmäisen luokan rautatienvaunu.

Tummanpunaisella sametilla päällystetyllä sohvalla istuusievänpuoleinen nainen puoleksi nojaavassa asennossa. Kallisarvoinen, hepeninen viuhka vapisee hänen suonenvetoisesti puristetussakädessään, silmälasit putoavat tuon tuostakin hänen kauniilta, pieneltä nenältään, rintasolki milloin kohoaa, milloin laskeutuukin vene aallokossa. Hän on liikutettu... Toisella sohvalla, häntävastapäätä, istuu kuvernöörin virastossa palveleva, erinäisiätöimisiä varten asetettu virkamies, nuori vasta-alkava kirjailija, joka painattaa kuvernementin sanomalehtiin pieniä kertomuksiaan eli novelleja, joiksi hän itse niitä sanoi. Niissä hän kuvasi suuren maailman elämää... Hän katselee naista kasvoihin, katseleeläheltä, tuntijan tavoin, tekee havaintoja, tutkii tätä eksentristä, salaperäistä luonnetta, ymmärtää ja pääsee perille... Tuon naisensielu oli kuin hänen kämmenellään.

– Oo, minä pääsen perille teistä! – virkkaa erinäisten toimien virkamies suudellen naisen kättä rannerenkaan kohdalta. – Teidän herkkä henkenne pyrkii ulos labyrintin sokkeloista... Niin! Taistelu on kammottava, hirvittävä, mutta... älkää masentuko! Te voitatte!

– Kirjoittakaa minusta, Voldemar! – sanoo nainen surullisestihymyillen. – Elämäni on niin täyteläinen, vaihteleva, kirjava... Japääasia – olen onneton! Olen dostojevskilainen kovan onnen lapsi... Näyttäkää maailmalle minun sieluni, Voldemar, minun poloinen sieluni! Te olette psykologi. Emme ole vielä tuntiakaan istuneet tässä keskustellen, mutta te olette jo päässyt minusta perille!

– Puhukaa, rukoukset teitä, puhukaa!

– No, kuunnella sitten. Olen syntynyt köyhässä virkamiesperheessä. Isäni oli hyväntahtoinen, ymmärtäväinenkin, mutta... ajan henkijä seura... vous comprenez, en tahdo syyttää isä parkaani. Hän joi, pelasi korttia... antoi lahjoja itseään... Ja äiti... Mitäpä puhua hänestä! Puutetta, kamppailua leipäpalasesta, ylenkatsetta... Oi, antakaa minun olla häntä muistelematta! Minun täytyi tulla toimeen omin voimin... Nurinkurinen kasvatustila, roskaromaanien luku, nuoruuden hairahdukset, arka ensi lempi... Jataistelu... Kauheita! Entä toivottomuus? Ja kasvava epäusko elämään ja omaa itseäni kohtaan?... Oh! Te olette kirjailija ja tunnetta naisia. Te ymmärrätte... Pahaksi onneksi on luonteeni hurja jatuhlaavainen... Minä odotin onnea! Tahdoin elää ihmiseksi! Niin! Olla ihminen – siinä näin onneni piilevän!

– Te olette ihmeellinen! – sopertaa kirjailija suudellen kättä rannerenkaan kohdalta. – En suutele teitä, vaan ihmisen kärsimystä! Muistatteko Dostojevskijn Raskolnikovia? Hän suuteli siten.

– Oi, Voldemar! Minä tavoittelin kuuluisuutta, loistoa, niinkuin – miksi ujostella? – jokainen, jonka luonne ei ole tusina ihmisen. Minä janoisin jotakin tavanonta... epämaisellista! Mutta silloin... silloin sattui tielleni rikas, vanha kenraali... Ymmärtäkää minua, Voldemar! Olihan se itseuhrautuvaisuutta, itsensäkieltämistä! En voinut menetellä toisin. Lisäsin perhettä, aloin matkustaa, harjoittaa hyväntekeväisyyttä... Mutta miten minä kärsin, mitensietämättömiä, alhaisia ja ilettäviä mielestäni olivat tuon kenraalinsyleilyt, vaikka hän, totta puhuen, oli aikoinaan ollut urhea soturi. Oli hetkiä... kauheita hetkiä! Mutta minua vahvisti se ajatus, että kukko pian heittää henkensä, että sitten saan ruveta elämään mielenimukaan, antaudun rakastetulle miehelle, tulen onnelliseksi... Minulla on, nähkääs, mielitiettyäni. On, Jumalan nimessä!

Nainen leyhytti vinosti viuhkallaan. Hänen kasvoilleen nousi ihminen ilme.

– Sitten ukko kuoli... Ja jätti minulle jonkun verran... Olenvapaa kuin lintu. Nytpä on elämäni onnellinen, ajattelin. Eikötotta, Voldemar? Onni kolkuttaa ovelle pyrkien luokseni. Ei muutakuin päästää se vain sisälle, mutta... ei! Voldemar, kuulkaa, minä rukoilen!.. Nyt voi antautua armaansa omaksi, ruveta hänen elämäntoverikseen, auttajakseen, hänen ihanteittensa puolestataistelemaan... olla onnellinen... levähtää... Mutta miten surkeasti, ja typerästi tässä matoisessa maailmassa saattaakaan tapahtua! Kuinkainhottavaa! Minä olen onneton, onneton, onneton! Jälleen on minuakohdannut vastus! Tunnen taaskin onneni olevan kaukana, kaukana! Kunpa tietäisitte ne tuskat! Ne tuskat!

– No, mitä?.. Mikä tuli esteeksi? Minä pyydän, kertokaa! Mikä?

– Toinen rikas ukko...

Särkynyt viuhka peittää naisen sievät pienet kasvot. Kirjailijatukee käsin päätään, jossa ajatukset temmeltävät, huoahtaa ja vaipuusielun tuntijan tavoin mietteihinsä. Veturi viheltää ja puhkuu... Ikkunaverhot punertuvat laskevan auringon valossa...

Iso Volodja ja pikku Volodja

– Päästäkää, minä tahdon itse ajaa! Minä istun ajajan viereen! – sanoi Sofia Lvovna kovalla äänellä. – Ajaja, odota, minä tulen sinunviereesi istumaan!

Hän seiso i reessä. Hänen miehensä Vladimir Nikititsh ja hänenlapsuudenystävänsä Vladimir Mihailitsh tukivat häntä käsistä, jottahän ei kaatuisi. Kolmivaljakko riensi huimaa vauhtia eteenpäin.

– Sanoinhan, ettei olisi pitänyt antaa hänelle konjakkia, – kuiskasi Vladimir Nikititsh harmissaan matkatoverilleen. – Oletsinäkin aika lurjus!

Eversti tiesi kokemuksesta, että sellaisilla naisilla kuin hänenvaimonsa Sofia Lvovna oli, seuraa hysteerinen nauru ja itkutavallisesti tuollaista hurjaa, hiukan humaltunutta iloa. Hänpelkäsi, että hänen täytyisi ruveta heidän kotiin palattuaanlaittelemaan kääreitä ja antamaan tippoja sen sijaan, että olisipäässyt levolle.

– Ptrr! – huusi Sofia Lvovna. – Minä tahdon ajaa!

Hän oli sydämellisen iloinen ja riemuitsi. Kaksi viimeistä kuukautta, aina hääpäivästä saakka, oli häntä kiusannut se ajatus, että olimennyt naimisiin eversti Jagitshin kanssa silmälläpitäen etujaja, kuten sanotaan, par dépit [kiukuissansa]. Mutta tänään hänoli vihdoinkin kaupungin ulkopuolella sijaitsevassa ravintolassatullut vakuutetuksi siitä, että rakasti intohimoisesti miestänsä. Viidestäkymmenestäneljästä ikävuodestaan huolimatta oli tämä vieläniin solakka, sukkela ja notkea, oli niin hauskasti laskenut leikkiäja laulanut mustalaisnaikkosten kanssa. Nykyään ovat ukot todellatuhat kertaa huvittavampia kuin nuoret, ja näyttää siltä kuin vanhatja nuoret olisivat vaihtaneet keskenään osia. Eversti oli kaksivuotta vanhempi hänen isäänsä, mutta mitä se sitten merkitsi, kunkerran hänessä, totta puhuen, oli äärettömän paljon runsaamminelinoimaa, reippautta ja terveyttä kuin Sofia Lvovnassa itsessään, vaikka hän olikin vasta kaksikymmenkolmivuotias?

– Oi armaani, kaunoiseni! – ajatteli Sofia Lvovna.

Ravintolassa hän oli myöskin tullut vakuutetuksi siitä, etteientisestä tunteesta ollut enää kipinääkään jälellä hänensielussaan. Hänen lapsuudenystävänsä Vladimir Mihailitsh eli – kuten tuttavallisesti sanotaan – Volodja, jota hän vielä eilenoli mielettömästi, epätoivoisesti rakastanut, ei kiinnittänyt ensinkään hänen mieltään. Tänään oli Volodja pitkin iltaatuntunut niin veltolta, uniselta, ikävältä, mitättömältä, ja sehävyttömyys, millä hän tavallisesti vetäytyi syrjään ravintolalaskuasuuritettaessa, oli tällä kertaa sapettanut Sofiaa siihen määrin, että oli töin tuskin voinut pidättäytyä sanomasta hänelle: "Josollette köyhä, niin pysykää kotona!" Eversti oli yksin maksanut.

Puut, sähkölankapylväät ja kinokset kiitivät vilahtaen Sofia Lrovnansilmäin ohi ja ehkäpä hänen mieleensä juuri tästä syystä johtui mitäerilaisimpia asioita. Hän ajatteli: ravintolan lasku oli noussutsataan kahteenkymmeneen ruplaan, mustalaisille – sata, ja huomennahän saattoi tuhлата kuin tuuleen vaikka tuhat ruplaa, jos vaintahtoi, jotavastoin hänellä ei ollut kaksi kuukautta sitten, ennenhäitään, edes kolmea ruplaa, ja oli hänen jokaisen turhanpäiväisenpikku seikan vuoksi pitänyt kääntyä isän puoleen. Mikä muutos hänenelämässään!

Hänen ajatuksensa eksyivät ja hän muisti, kuinka eversti Jagitsh, hänen nykyinen miehensä, oli hakkaillut tatiä; silloin oli SofiaLvovna ollut noin kymmenvuotias. Kaikki olivat siihen aikaan talossasanoneet, että eversti oli tädin onnettomuuteen syyppä. Ja tämäilmestyikin todella usein itkettynein silmin päivällispöytään jamatkusteli vähän väliä jonnekin. Sanottiin, että tati parka eilöytänyt missään rauhaa. Eversti oli silloin sangen kaunis ja hänelläoli loistava menestys naisasioissa, josta syystä koko kaupunki tunsihänet ja tiesi kertoa, että hän muka joka päivä ajoi tervehtimäänihailijattariaan kuten lääkäri potilaitaan. Ja harmaista hapsista, kurtuista ja

silmälaseista huolimatta, näyttivät hänen laihatkasvonsa, etenkin sivultapäin, toisinaan vielä nytkin ihanilta.

Sofia Lvovnan isä oli sotilaslääkäri ja oli hän joskus palvellutsamassa rykmentissä kuin Jagitsh. Volodjan isä oli myöskinsotilaslääkäri ja hänkin oli aikoinaan palvellut samassa rykmentissä kuin Sofia Lvovnan isä ja Jagitsh. Huolimatta sotkuisista jahurjista lemmenseikkailuistaan oli Volodja opiskellut oivallisesti. Hän oli hyvällä menestyksellä päättänyt opintonsa yliopistossa javalittuaan ulkomaisen kirjallisuuden erikoisalakseen hän valmisteliväitöskirjaa. Hän asui isänsä, sotilaslääkärin luona kasarmissa eikä hänellä ollut tuloja, vaikka olikin jo kolmikymmenvuotias. Lapsina Sofia Lvovna ja hän asuivat eri huoneustoissa, mutta samankaton alla, ja Volodja tuli usein Sofian luo leikkimään. Yhdessä he kävivät tanssikoulua ja lukivat yhdessä ranskaa. Mutta kun Volodja oli varttunut solakaksi, kauniiksi nuorukaiseksi, alkoi Sofia kainostella hänen seuraansa, rakastui mielettömästi jarakasti aina viime aikoihin saakka, kunnes meni naimisiin Jagitshinkansa. Volodjallakin oli loistava menestys naisasioissa jo lähesnelitoistavuotiaasta alkaen, ja ne naiset, jotka hänen tähtensä rikkoivat omia aviomiehiään vastaan, puhdistautuivat sillä, että Volodjahan oli vielä niin nuori. Äskettäin tiesi joku hänestä kertoa, että hän ylioppilaana ollessaan vuokrasi yliopiston läheisyydestä kalustetun huoneen ja joka kerta, kun joku koputti hänen oveensa, kuului oven takaa hänen askelensa ja sitten anteeksipyyntöpuoliaaneen: "Suokaa anteeksi, en ole yksin".

Jagitsh oli ihastunut häneen ja siunasi hänen tulevaisuutensa, kuten Djerzhavin teki Pushkinille, ja rakasti nähtävästi häntä. Tuntikausia he saattoivat vaieten pelata biljardia tai pikettiä jajos Jagitsh lähti jonnekin kolmivaljakolla, niin hän otti Volodjan mukaansa, joka ei uskonut väitöskirjansa salaisuuksia muille kuin Jagitshille yksin. Ennen, kun eversti oli jonkun verran nuorempi, joutuivat he usein toistensa kilpailijoiksi, mutta eivät olleet milloinkaan mustasukkaisia toisilleen. Siinä seurapiirissä, jossa he tavallisesti esiintyivät yhdessä, sanottiin Jagitshia isoksi Volodjaksi ja hänen ystävänsä pikku Volodjaksi.

Paitsi isoa Volodjaa, pikku Volodjaa ja Sofia Lvovnaa oli reessä vielä yksi henkilö, nimittäin Margarita Aleksandrovna eli Rita – joksi häntä yleisesti sanottiin – , rouva Jagitshin serkku, ylikolmenkymmenen vanha, kovin kalpea neito mustine kulmakarvoineen ja silmälasineen. Hän tupakoi taukoamatta, vieläpä tuimassapakkasessakin, ja hänen rinnoillaan ja polvillaan saattoi ainahuomata tupakan tuhkaa. Hän puhui nenäänsä ja hyvin pitkäveteisesti, oli kylmäverinen, saattoi juoda juopumatta likööriä ja konjakkiamiten paljon tahansa ja kertoi kaksimielisiä juttujaan vellostija mauttomasti. Kotona hän lueskeli aamusta iltaan paksuja aikakauskirjoja ripotellen niihin tupakantuhkaa tai söi jäätyneitä omenia.

– Sonja, herkeä jo hassuttelemasta, – hän kaivoi nenäänsä. – Tuoon todellakin tyhmää!

Kun tulliportti tuli näkyviin, ajoi kolmivaljakko hiljemmin jataloja ja ihmisiä näkyi jo. Sofia Lvovna rauhoittui, painui miehensä puoleen ja vaipui ajatuksiin. Pikku Volodja istui vastapäätä häntä. Nyt alkoi rouvan hauskoihin, hurjiin ajatuksiin sekaantuasynkkiäkin. Hän ajatteli: tuo mies, joka istuu vastapäätä, tietää, että hän on rakastanut häntä ja uskoo tietysti niihin huhuihin, jotka kertovat Sofia Lvovnan menneen naimisiin everstin kanssa pardépit. Hän ei ollut koskaan tunnustanut Volodjalle rakkautta eikä tahtonut sitä hänelle ilmoittaa, vaan oli salannut tunteensa, mutta Volodjan kasvoista saattoi huomata, että tämä hyvin ymmärsi Sofian – ja hänen itserakkautensa kärsi siitä. Kaikkein alentavinta hänen asemassaan oli kuitenkin se, että tämä pikku Volodja häiden jälkeen alkoi yht'äkkiä olla erikoisen huomaavainen häntä kohtaan, jota ei ollut milloinkaan aikaisemmin tapahtunut; istui tuntikausia hänen luonaan vaieten tai lörpötellen joutavia eikä hän nytkäänreessä virkkanut mitään, vaan polki kevyesti hänen jalkaansa japuristi hänen kättään. Nähtävästi hän oli vain odottanutkin sitä, että Sofia Lvovna menisi naimisiin, ja näytti nyt halveksivan häntäsekä tuntevan häntä ajatellessaan samaa kuin ajatellessaan jotakin huonomaineista ja siveetöntä naista. Ja riemun ja rakkauden miestänsä kohtaan sekaantuessa

hänen sielussaan solvaisun ja loukatun ylpeydentunteeseen, valtasi hänet suuttumus ja hän tahtoi istua ajajanviereen, huutaa, viheltää...

Juuri kun he ajoivat nunnaluostarin ohi, kumahti monituhat-puutainentornikello. Rita teki ristinmerkin.

– Tässä luostarissa on meidän Oljamme, – sanoi Sofia Lvovna, jokamyöskin teki ristinmerkin ja huohti.

– Minkätähden hän meni luostariin? – kysyi eversti.

– Par dépit, – vastasi Rita ärtyisästi tarkoittaen Sofia Lvovnan ja Jagitshin avioliittoa. – Nykyään on tuo par dépit niin muodissa, kun vaaditaan koko maailma taisteluun. Hän oli hurja koketti, nauroialati, himoitsi vain tanssiaisia ja kavaljeereja, mutta yhtäkkiä – siinä se oli! Kaikki hämmästyivät!

– Se ei ole totta, – sanoi pikku Volodja laskien turkinkauluksensa alas ja näyttäen kauniit kasvonsa. – Ei se tapahtunut par dépit, vaan jatkuvan onnettomuuden johdosta, jos suvaitsette. Hänen veljensä tuomittiin pakkotöihin, eikä nykyään tiedetä hänen olinpaikkaansa. Jaäiti kuoli surusta.

Hän nosti kauluksen jälleen pystyyn.

– Ja siinä teki Olja oikein, – hän lisäsi kolealla äänellä. – Eläkäsvattina ja päälle päätteeksi sellaisen veijarin parissa kuin SofiaLvovnan, – sekin on arveluttavaa!

Sofia Lvovna kuuli hänen äänensä ylenkatseellisen soinnun ja aikoi tiuskaista hänelle hävyttömyyden, mutta vaikenikin. Sama suuttumus valtasi hänet taas ja hän kavahti pystyyn surkeasti huutaen:

– Minä tahdon aamukirkkoon! Ajaja, aja takaisin! Minä tahdon nähdä

Oljan!

Käännyttiin ympäri. Luostarikellon ääni oli täyteläinen ja SofiaLvovnan mielestä tuntui jokin siinä muistuttavan Oljaa ja tämän elämää. Toisissakin kirkoissa alettiin soittaa kelloja. Kun ajajapysäytti hevoset, hyppäsi Sofia Lvovna reestä ja riensi yksinluostarin portille.

– Joutu, ole hyvä! – huusi hänen miehensä hänelle. – On jo myöhä!

Hän astui sisään synkstä porttikäytävästä ja kulki sitten pitkinlehtokujaa, joka johti portilta pääkirkkoon. Lumi narisi hänen jalkojensa alla ja kellon ääni kuului jo aivan hänen päänsä päällä ikäänkuin tunkeutuen läpi koko hänen olentonsa. Siinä oli hänen edessään luostarikirkon ovi kolme porrasta alaspäin, sitten eteinen, jonka seinillä oli kahden puolen pyhäinkuvia; haisikatajalta ja pyhältä savulta; sitten taas ovi, jonka musta olentoavasi kovin syvään kumartaen... Kirkossa ei jumalanpalvelus ollut vielä alkanut. Eräs nunnista liikkui pyhimysten kuvain aitaüksessasytyttäen telineissä olevia kynttilöitä, toinen sytyttelikynttiläkruunua. Siellä täällä lähempänä pilareita ja sivualttarejaseisoi liikkumattomia mustia olentoja. "Tuossa samassa asennossa he tulevat siis seisomaan aina aamuun saakka", – ajatteli SofiaLvovna ja hänestä oli täällä niin synkkää, kolkkoa, ikävää, – ikävämpää kuin hautausmaalla. Vastenmielisesti hän katseli noitaliikkumattomia, jähmettyneitä olentoja. Silloin hänen sydäntään alkoi yhtäkkiä kouristaa. Erään keskikokoisen, kapeaharteisennunnan, jolla oli musta huivi päässä, hän oli tuntevinaan Oljaksi, vaikka Olja oli luostariin mennessään lihavampi ja näytti silloin pitemmältä. Epävarmana, syvästi liikutettuna Sofia Lvovna lähestyi luostarisarta, katseli häntä olkapään yli kasvoin ja tunsu Oljan.

– Olja! – huudahti hän lyöden kätensä yhteen ja voimattaliikutukselta sanoa sanaakaan. – Olja!

Nunna tunsu hänet heti, kohautti ihmeissään kulmakarvojaan, ja hänen kalpeat, vastikään pestyt, puhtaat kasvonsa, vieläpä – kuten näytti – valkoinen, huivin alta esiin pistävä liinansa säteilivät ilosta.

– Ihmeen on Jumala tehnyt! – virkkoi hän lyöden myöskin laihat, kalpeat kätensä yhteen.

Sofia Lvovna syleili häntä lujasti ja suuteli, mutta pelkäsi samassa, että hänestä leviäisi viinin löyhkä.

- Ajoimme juuri ohi ja muistimme sinut, – sanoi hän kuin nopeasta käynnistä hengästyneenä.
- Hyvä Jumala, kuinka sinä olet kalpea!

Minä... minä suuresti iloitsen nähdessäni sinut! No, miltä tuntuu?

Eikö sinun ole ikävä?

Sofia Lvovna katseli ympärilleen muita nunnia ja jatkoi hiljaisemmalla äänellä:

– Meillä on tapahtunut suuria muutoksia... Sinähän tiedät, että olen mennyt naimisiin Jagitshin, Vladimir Nikititshin kanssa. Varmaankin muistat hänet vielä... Olen sangen onnellinen hänen vaimonaan.

– Jumalan kiitos! Entä onko isäsi terve?

– Terve. Usein muistelee sinua. Mutta kuulehan, Olja, tule meille pyhinä!

– Tulen kyllä, – sanoi Olja hymähtäen. – Tulen toisena pyhäpäivänä.

Tietämättä itsekään syytä alkoi Sofia Lvovna itkeä ja hetken hiljaaitkettyään hän pyyhki kyynelensä ja sanoi:

– Rita pahastuu varmasti, ellei saa nähdä sinua. Hän on myöskin mukana, samoin Volodja. He odottavat ulkona. Mutta kuinkailoisiksi he tulisivatkaan, jos näkisivät sinut! Lähdetäänpäs heidän luokseen, eihän jumalanpalvelus ole vielä alkanut.

– Lähdetään vaan, – suostui Olja.

Hän teki kolmasti ristinmerkin ja lähti Sofia Lvovnan kanssaulko-ovea kohti.

– Sanoit olevasi onnellinen, Sonjetshka? – kysyi Olja, kun heolivat tulleet ulos.

– Sangen onnellinen.

– Jumalan kiitos.

Kun iso Volodja ja pikku Volodja näkivät nunnan, astuivat he reestä ja tervehtivät häntä kunnioittavasti; molempiin tekivät tämän kalpeat kasvot ja musta luostaripuku huomattavasti liikuttavan vaikutuksen ja molemmille oli hyvin mieluista, että nunna oli muistanut heitä jätettyä tervehtimään. Jotta Oljan ei olisi kylmä, kääri Sofia Lvovnahänet peitteeseen ja verhosi häntä turkkiinsa liepeellä. Äskeiset kyynelöt olivat keventäneet ja kirkastaneet hänen sydäntään ja hän iloitsi siitä, että tämä meluisa, rauhaton ja oikeastaan rietas yöpäätyi näin puhtaasti ja lempeästi. Ja saadakseen olla vielä hetken Oljan seurassa hän ehdotti:

– Ajakaamme hieman hänen kanssaan! Olja, käy istumaan, niin ajamme kappaleen matkaa!

Herrat odottivat, että nunna kieltäytyisi – pyhimykset eivät ajakolmivaljakolla, – mutta heidän ihmeekseen tämä suostui ja istuutui rekeen.

Kolmivaljakko kiiti tulliporttia kohti ja kaikki vaikenivat koettaen parhaansa mukaan asettua niin, että Oljan olisi mukava ja lämminolla. He ajattelivat millainen tuo nainen oli ennen ollut ja millainen hän nyt oli. Hänen kasvonsa olivat kiihkottomat, melkein ilmeettömät, kolkot ja kalpeat, läpikuultavat, ikäänkuin hänen suonissaan olisi virrannut vettä eikä verta. Mutta pari, kolme vuottasitten hän oli ollut uhkea, punakka, puhunut sulhasista ja nauraahottanut kaikkein joutavimmallekin asialle...

Tulliportin läheisyydessä käännettiin jälleen. Kun valjakko kymmenen minuuttia myöhemmin pysähtyi luostarin eteen, nousi Olja reestä. Kellotapulissa soitettiin jo vuorotellen eri kelloja.

– Jumalan haltuun! – sanoi Olja ja kumarsi nunnan tapaan hyvänsyvään.

– Muista sitten tulla, Olja!

– Tulen, tulen.

Hän riensi nopeasti pois ja katosi synkkään porttikäytävään.

Kolmivaljakon ajaessa sen jälkeen eteenpäin oli kaikilla kovin ikävä ja he istuivat äänettöminä. Sofia Lvovna tunsikin, miten raukeus levisi yli koko hänen ruumiinsa ja hän kävi alakuloiseksi. Hänestä tuntui nyt tyhmyyden ja tahdittomuuden se, että oli kehottanut nunnaa istumaan rekeen ja ajamaan kolmivaljakolla pöyhäisessä seurassa, se oli melkein ollut kuin pyhyiden häväistystä. Päähtymyksen mukana katosi halu pettää itseään ja nyt hänestä oli taas selvää, ettei

hän rakastanut miestänsä eikä voinut häntä rakastaa, – että kaikki olityhjänpäiväistä, tyhmää. Hän oli sittenkin mennyt naimisiin etujakatsoen, hänen miehensä kun oli upporikas, kuten ystävättäretkinsanoivat, ja siitä syystä, että hänestä oli tuntunut kauhealtajäädä vanhaksi piiaksi Ritan tavoin; sitäpaitsi hänen isänsä oli ikävystyttänyt häntä ja oli hän tahtonut tehdä kiusaa pikku Volodjalle. Jospa hän olisi naimisiin mennessään voinut aavistaakuinka raskasta, ikävää ja inhottavaa tuo kaikki saattoi olla, niin ei olisi antanut mistään hinnasta vihkiä itseään. Mutta tätäsärkeutta ei voinut enää mitenkään auttaa. Täytyi tyytyä.

Saavuttiin kotia. Maatessaan lämpimässä, pehmeässä vuoteessa japeitteeseen kääriytyneenä Sofia Lvovna muisteli luostarin synkkäeteistä, pyhää suitsutusta ja olentoja pilarien luona ja tuskavaltasi hänet ajatellessaan, että nuo olennot seisovat sielläliikkumattomina koko ajan, kun hän nukkuu. Aamujumalanpalveluksesta kauan, kauan, sitten pitkät hartaushetket, sitten keskipäivänpalvelus, rukoukset...

"Mutta onhan Jumala olemassa, on varmaan, ja minun täytyy ehdottomasti kerran kuolla. Täytyy siis joko varhaisemmin taimyöhemmin ajatella sielun autuutta ja iankaikkista elämää, kuten Olja, joka on nyt pelastettu, sillä hän on ratkaissut kaikkikysymykset... Mutta jollei Jumalaa olisikaan olemassa? Silloin on hänen elämänsä kulunut hukkaan. Mutta kuinka? Miksi niin?"

Hetken kuluttua hänen mieleensä hiipi taas ajatus:

"Jumala on olemassa, kuolema yllättää välttämättä, täytyy ajatella sielun autuutta. Jos Oljan nyt olisi kuoltava, niin häntä eipelottaisi. Hän on valmis. Ja pääasia on: hän on jo ratkaissut elämänsä kysymyksen. Jumala on olemassa... niin... Mutta eiköhän löydy muuta keinoa kuin mennä luostariin? Onhan luostariin meno samaa kuin temmata itsensä irti elämästä, hävittää se..."

Sofia Lvovna alkoi kauhistuttaa. Hän kätki päänsä patjan alle.

– Ei pidä ajatella tätä, – kuiskasi hän. – Ei pidä...

Jagitsh asteli viereisessä huoneessa edestakaisin pitkin mattoakilistään tuskin kuuluvasti kannuksiaan ja nähtävästi jotakin ajatellen. Sofia Lvovnan mieleen johtui, että tämä mies oli läheinen ja rakas hänelle vain siksi, että hänenkin nimensä oli Vladimir. Hän kohosi istualleen vuoteessaan ja huusi hellästi:

– Volodja!

– Mitä tahdot? – kysyi mies.

– En mitään.

Sofia Lvovna heittäytyi taas pitkälleen. Kuului kirkonkellojen kuminaa, ehkä juuri tuon saman luostarin. Hänen mieleensä muistui välttämättömän kuoleman, ja hän piiloutui peitteen alle, jotta ei olisi kuullut kellojen kaiuntaa. Hän kuvitteli, että oli vielä ellettävä pitkää pitempi elämä, ennen kuin vanhuus ja kuolema tulivat, että täytyi päivät pääksytysten olla tekemisissä miehen kanssa, jotta ei rakastanut – ja joka nyt juuri astui makuuhuoneeseen nukkumaan – ja tukahuttaa onneton rakkaus toiseen, nuoreen, hurmaavaan ja, kuten hänestä tuntui, harvinaiseen mieheen. Hän katsahti aviomieheensä aikoen toivottaa hyvää yötä, mutta hyrähtikin itkuun. Häntä harmitti oma itsensä!

– Oho, joko nyt "pirinä" alkaa! – sanoi Jagitsh korostaen *nä*-tavun.

Sofia Lvovna rauhoittui myöhään, kellon vasta kymmentä käydessä. Hän herkesi itkemästä ja hänen ruumiinsa lakkasi vapisemasta, muttasen sijaan alkoi päättää kovin kivistä. Jagitsh riensi päiväkirkkoon ja haukkui viereisessä huoneessa sotilaspalvelijansa, joka auttoi häntä pukeutumisessa. Hän astui makuuhuoneeseen kilistään hilja kannuksiaan ja otti jotakin, saapui sitten toistamiseen – ylläänepoletit ja kunniamerkit ja hiukan reumatismin vuoksi onnahdellen. Sofia Lvovnasta näytti siltä kuin mies kulkisi ja katsoisi rosvontavoin.

Hän kuuli, kuinka Jagitsh soitti puhelinta.

– Olkaa hyvä ja yhdistäkää Vasiljevskij-kasarmeihin! – hän sanoi; ja hetken kuluttua: – Onko Vasiljevskij-kasarmissa? Pyydän, kutsukaatohtori Salimovitsh telefoniin. – Ja vielä hetken kuluttua: – Kuka se on? Sinäkö, Volodja? Se on hauskaa! Pyydähän, veli hyvä, isäsi heti käymään

meillä, sillä vaimoni on eilisen jälkeen kovin – ravistunut. Eikö kotona, sanot? Hm!.. Mainiota... Kiitoksia vaansitten... Hyvästi!

Kolmannen kerran astui Jagitsh makuuhuoneeseen, kumartui vaimonsayli, siunasi hänet tehden ristinmerkin, antoi hänen suudella kättään – hän oli nimittäin tottunut siihen, että naiset, jotka rakastivähäntä, suutelivat häntä kädelle – ja sanottuaan palaavansapäivälliseksi hän poistui huoneesta.

Kahdentoista tienoissa ilmoitti palvelijatar Vladimir Mihailitshinsaapuneen.

Väsyyksestä ja päänkivistyksestä horjuen puki Sofia Lvovna ylleen uuden, kauniin, sinipunervan, turkisreunuksisen aamunuttunsa ja sukihätäisesti hiuksensa. Hän tunsu sydämessään sanomatonta hellyyttä ja vapisi ilosta, kun tiesi näkevänsä hänet, ja siitä pelosta, että rakastettu menisi matkoihinsa.

Pikku Volodja tuli tervehtimään yllään hännystakki ja valkoinenkaulahuivi, kuten yleinen tapa vaati. Kun Sofia Lvovna astuivierashuoneeseen, suuteli Volodja tämän kättä ja valittiavosydämisesti hänen sairauttaan.

He istuutuivat, ja vieras kehui rouvan aamunuttua.

– Eilinen kohtaus Oljan kanssa vaikutti minuun niin kiihottavasti – sanoi Sofia Lvovna. – Ensin tuntui niin kiusalliselta, muttanyt kadehdin häntä. Hän on kuin järkähtämätön kallio, jota ei saaliikahtamaan paikaltaan. Mutta eiköhän hän sentään olisi voinutvalita mitään muuta keinoa? Tokkohan sentään täytyy haudata itseäänälävältä voidakseen ratkaista elämän arvoitusta? Sehän on kuolemaaeikä elämää.

Muistellessaan Oljaa nousi pikku Volodjan kasvoille myötätuntoinen ilme.

– Te, Volodja, olette viisas mies, – sanoi Sofia Lvovna. – Neuvokaa, miten voisin menetellä samoin kuin Olja. En ole uskovainen enkä tahtoisi mennä luostariin, mutta voisinhan tehdä jotakin samanarvoista. Elämäni on raskasta, – jatkoi hän hetken vaiettuaan. – Neuvokaa nyt... Sanokaa minulle jotakin vakuuttavaa. Sanokaa edes yksi sana.

– Yksi sana? Olkoon menneeksi: tararabumbia!

– Volodja, miksi halveksitte minua? – kysyi Sofia Lvovnavilkkaasti. – Te puhelette kanssani, suokaa anteeksi, kuin itserakaskeikari. Niin ei puhella ystävien ja säädyllisten naisten kanssa. Te olette etevä tiedemies, rakastatte tiedettä, mutta miksi ette puhumilloinkaan kanssani tieteestä? Miksi? Enkö ole sen arvoinen?

Pikku Volodja rypisti harmistuneesti kasvojaan ja sanoi:

– Miksi te nyt näin yht'äkkiä tieteeseen pikiinnyitte? Ehkä teille on konstitutio tarpeen? Tai ehkä suvaitsette sampea piparjuuren kera?

– No niin, minä olen mitätön, keho, periaatteeton, lyhytjärkinennainen... Minussa on paljon vikoja, olen hermosairas, turmeltunut, ja sentähden on minua halveksittava. Mutta tähän olette kymmenkuntavuotta minua vanhempi ja mieheni kokonaista kolmekymmentä. Olenkasvanut teidän silmäinne edessä ja jos olisitte tahtonut, niinolisitte voinut tehdä minusta vaikka enkelin. Mutta te... (hänenäänensä vapisi), te kohtelette minua julmasti. Jagitsh nai minutollessaan jo ikämies, ja te...

– No, no, riittää, riittää, – sanoi Volodja istuutuen lähemmäksi suudellen hänen molempia käsiään. – Filosofoikoot ja todistakoot Schopenhauerit mitä haluavat, mutta me haluamme suudella näitäkätösiä.

– Te halveksitte minua, mutta jospa tietäisitte, miten se minuakiduttaa! – sanoi Sofia Lvovna epävarmasti, tietäen jo edeltäkin, ettei pikku Volodja häntä uskonut. – Jospa todella tietäisitte, kuinka hartaasti haluan elää elämäni uudelleen. Innostun tätäajatellessani, – sanoi hän ja innostuksen kynelet nousivat todellahänen silmiinsä. – Olla hyvä, rehellinen, puhdas ihminen, eivalehdella, määrätä elämän tarkoitus...

– No, no, no, älkähän nyt sentään liikoja!.. En pidä siitä! – sanoi Volodja ja hänen kasvojensa ilme muuttui oikulliseksi. – Jumal'avita, aivan kuin näyttämöllä! Eläkäämme toki ihmisiksi!

Jotta Volodja ei suuttuisi ja lähtisi pois, alkoi Sofia Lvovnapuolustautua ja hymyili väkinäisesti hänen mielikseen ruveten taaspuhumaan Oljasta ja siitä, kuinka tahtois ratkaista elämänsäarvoituksen ja muuttua ihmiseksi.

– Tara... ra... bumbia... – alkoi pikku Volodja hyräilläpuoliääneen. – Tara... ra... bumbia!..

Ja äkkiarvaamatta hän kiersi kätensä Sofia Lvovnan vyötäisille. Tämä,tietämättä mitä tehdä, laski kätensä pikku Volodjan hartioille jakatseli hetken aikaa kuin huumautuneena hänen viisaita, ivallisiakasvojaan, otsaansa, silmiä, kaunista partaa...

– Sinä olet jo aikoja sitten tiennyt, että rakastan sinua, – tunnusti Sofia Lvovna sävähtäen punaiseksi ja tuntien, kuinka hänenhuulensakin häpeästä vapisivat. – Minä rakastan sinua! Miksi kiusaatminua?

Hän sulki silmänsä ja suuteli kiihkeästi pikku Volodjan huulia eikävoinut pitkään aikaan katkaista suutelo, vaikka tiesi, että se olisopimatonta, että Volodjakin voisi tuomita hänen käytöksensä, ettäpalvelijatar saattoi milloin tahansa astua sisään...

– Oi kuinka sinä kiusaat minua! – huudahti Sofia Lvovna.

Puolen tunnin kuluttua, kun Volodja oli saanut halunsa tyydytetyksi, istui hän ruokasalissa ja söi. Sofia Lvovna oli polvillaan hänenedessään ja tuijotti intohimoisesti hänen kasvoihinsa. Ja Volodjasanoi, että Sonja oli kuin koira, joka odotti lihapalaa, istuttihänet polvelleen ja keinutti kuin lasta laulaen:

– Tara... rabumbia... Tara... bumbia!..

Mutta kun hän rupesi tekemään lähtöä, kysyi Sofia Lvovnaintohimoisesti:

– Milloin? Tänään? Missä? – ja hän nosti molemmat kätensä kohti

Volodjan huulia ikäänkuin olisi käsinkin tahtonut kaapata vastauksen.

– Tänään tuskin sopii, – sanoi pikku Volodja hetken ajateltuaan. —

Mutta ehkä huomenna.

Ja he erosivat. Ennen päivällistä ajoi Sofia Lvovna luostariin Oljanluo, mutta siellä ilmoitettiin, että Olja lukee jossakin rukouksiavainajalle. Luostarista hän ajoi isänsä luo, jota ei myöskääntavannut kotona. Sitten hän vaihtoi ajuria ja alkoi ajella pitkinkatuja ilman mitään päämäärää aina iltaan saakka. Jostakin syystähänen mieleensä muistui nyt se sama itkusilmäinen tati, joka eilöytänyt mistään rauhaa.

Mutta yöllä ajeltiin taas kolmivaljakolla ja kuunneltiin mustalaisiakaupungin ulkopuolella olevassa ravintolassa. Ja kun taas ajettiinluostarin ohi, muisti Sofia Lvovna Oljan ja sanomaton tuska valtasihänet ajatellessaan, että hänen kaltaisillaan neitosilla ja naisillaei ole muuta keinoa kuin herkeämättä ajaa kolmivaljakolla javalehdella tai mennä luostariin ja tappaa oma lihansa...

Seuraavana päivänä oli lemmenkohtaus ja senjälkeen Sofia Lvovna ajoitaas yksin ajurilla pitkin kaupunkia ja muisteli tatiä.

Viikon kuluttua pikku Volodja hylkäsi hänet, ja senjälkeenkulki elämä entistä lattiaan, yhtä ikävästi, surullisesti, jopatuskallisestikin. Eversti ja pikku Volodja pelasivat biljardia japikettiä, Rita kertoi mauttomasti ja pitkäveteisesti juttujaan,Sofia Lvovna ajoi yhä paikasta toiseen ja pyysi, että miehensäajeluttaisi häntä kolmivaljakolla.

Käydessään melkein joka päivä luostarissa Sofia Lvovna ikävystyttiOljaa valittamalla hänelle kauheita kärsimyksiään. Hän itki ja tunsisamalla tuovansa mukanaan jotakin saastaista, kurjaa, alhaistaluostarikammioon.

Mutta Olja sanoi hänelle koneellisesti ja ulkoa opitun läksyn tavoin, että kaikki tämä on mitätöntä, kaikki loppuu ja Jumala armahtaa.

Ariadna

Odessan ja Sevastopolin väliä kulkevan höyrylaivan kannella astuisievänpuoleinen, parrakas herrasmies luokseni sytyttääkseen tupakan. Hän sanoi:

– Katsokaa noita saksalaisia, jotka istuvat tuolla. Kun osuusaksalaisia tai englantilaisia yhteen, niin he puhuvat villanhinnoista, viljasadosta ja personallisista asioistaan, mutta kunme venäläiset tapaamme toisemme, niin juttelemme jostakin syystänaisista ja ylevistä asioista. Etupäässä kuitenkin naisista.

Tunsin tämän herran ulkonäöltä. Olimme näet edellisenä päivänäpalanneet samalla junalla ulkomailta ja Voloczyskassa olin nähnythänen tullitarkastuksen aikana seisovan matkatoverinsa, eräännaisten kanssa matkalaukuista ja koreista kasatun röykkiön vieressä, jotka olivat täynnä naisten vaatteita, ja tulevan levottomaksi jätuskastuvan, kun täytyi maksaa tullia jostakin silkkirievusta, muttahänen matkatoverinsa vastusteli ja uhkasi valittaa jollekin. Jasitten matkalla Odessaan olin nähnyt hänen vevän milloin piirakoitamilloin appelsiineja naisten osastoon.

Sää oli jonkunverran kostea, laiva keinui hiukan, ja naisetpoistuivat hytteihinsä. Tuo parrakas herrasmies istuutui viereeni jatkoi:

– Niin, kun venäläiset tapaavat toisensa, puhuvat he ylevistäasioista ja naisista. Me olemme niin intelligenttejä, niin etevitä, että lausumme vain totuuksia ja saatamme ratkaista kaikkein vaikeimpiakin kysymyksiä. Venäläinen näyttelijä ei osaa ilvehtiä, vaan näyttelee ilveilyssäkin syvämietteisesti. Niin mekin: kun puhumme joutavista asioista, niin käsittelemme niitä pitäen silmällä korkeinta näkökantaa, toisin emme. Se on rohkeuden, totisuuden jayksinkertaisuuden puutetta. Naisista puhumme niin usein siksi, että olemme, kuten minusta näyttää, tyytymättömiä. Pidämme naisia liian hanteellisina ja vaadimme heiltä sitä, mitä todellisuus ei voitarjota, emmekä saavuta lähimainkaan haluamaamme, ja lopputuloksena on: tyytymättömyys, särkyneet toiveet, sieluntuskat ja mikä kohtamillakin on kipeä, sitä hän valittaa. Mutta ehkä teitä ikävystyttää tämä keskustelu?

– Ei, ei lainkaan.

– Sallikaa minun siinä tapauksessa esittää itseni, – sanoimatkatoverini kohoten jonkunverran istualtaan: – Ivan Iilitsh Shamohin, tilanomistaja Moskovan läheisyydestä. Teidät tunnen varsin hyvin.

Hän istuutui ja jatkoi katsoen minua lempeästi ja totisesti kasvoihin:

– Nämä alituiset keskustelut naisista selittäisi jokinkeskinkertainen filosoofi, kuten Max Nordau, eroottiseksimielettömyydeksi tai väittäisi hän, että olemme orjia ja niinedespäin. Mutta minä arvostelen asiaa toisin. Minä toistan: me olemme tyytymättömiä siksi, että olemme idealisteja. Me tahdomme, että olennot, jotka ovat meidät synnyttäneet ja tulevat synnyttämään lapsemme, olisivat meitä korkeammalla, korkeammalla kaikkea muutama maailmassa. Nuorina ihannoimme ja jumaloimme naisia, joihin rakastumme; rakkaus ja onni merkitsevät silloin samaa. Meillä Venäjällä halveksitaan avioliittoa, joka ei ole rakkaudesta solmittu, aistillisuus on naurettavaa ja herättää vastenmielisyyttä janiillä romaaneilla ja kertomuksilla, joissa naiset ovat kauniita, runollisia ja yleviä, on parhain menestys. Ja aivan luonnollista on ollut se, että venäläinen on aina ihaillut Rafaelin madonnaa japi tänyt huolta naisemansipatsioonista, olkaa varma siitä. Muttase on onnettomuutemme, että jouduttuamme naimisiin tai suhteisiin naisen kanssa tunnemme parin kolmen vuoden kuluttua pettymystä jakäymme välinpitämättömiksi. Lähestymme toisia naisia, ja tunnemmetaas pettymystä, kammoa, ja tulemme vihdoon vakuutetuiksi siitä, että naiset ovat petollisia, pikkumaisia, turhamaisia, epäjohdonmukaisia, kehittymättömiä, julmia – että he sanalla sanoen eivät oleylempänä, vaan päinvastoin paljon alempana meitä miehiä. Eikä meillä tyytymättömyillä ja petetyillä miehillä ole enää muuta tehtävää kuin napista ja alati puhua siitä, minkä suhteen petyimme.

Shamohinin puhuessa huomasin, että venäjänkieli ja venäläinenympäristö tyydyttivät häntä suuresti. Tämä johtui luultavasti siitä, että hän ulkomailla ollessaan ikävöi kotimaahansa. Ylistäessäänvenäläisiä ja heidän ihanteellisuuttaan hän ei puhunut pahaaulkomaalaisista, ja tämä oli hänelle eduksi. Saattoi myöskin huomata, että hänellä oli jotakin sydämellään ja että hän mieluummin puhuiitsestään kuin naisista. Enkä minä saattanut olla kuuntelemattapitkänpuoleista, tunnustuksen kaltaista kertomusta.

Kun olimme tilanneet pullon viiniä ja juoneet sitä lasillisen, alkoihän näin:

– Muistan, että jossakin Veltmannin kertomuksessa joku sanoo: "siinä se kertomus oli", johon toinen vastaa: "ei, se ei ollut itsekertomusta, vaan ainoastaan kertomuksen johdantoa." Samoin on kaikkitähän saakka puhumani vain johdantoa. Mutta tahtoisin oikeastaankertoa teille viimeisen romaanini. Suokaa anteeksi, että vielä kinkysyn: eikö teitä ikävystytä kuunnella juttujani?

Vakuutin, ettei ikävystytä, ja hän jatkoi:

– Toiminta tapahtuu Moskovan kuvernementissa, eräässä senpohjoisessa kihlakunnassa. Minun täytyy sanoa, että luonto on sielläihmeellistä. Maatilamme sijaitsee vuolaan puron korkealla rannalla, putouksen kohdalla, jossa vesi kohisee yötä päivää. Kuvitelkaamielessänne suurta, vanhaa puutarhaa, hauskan näköisiä kukkalavoja, mehiläiskekoja, vihannestarhaa, alhaalla lorisevaa puroa kiemuraisinepajupensaineen, jotka huurteisen sään aikana näyttävät himmeiltä jaharmahtavilta; toisella puolen niitty ja sen takana kummulla synkkää, tummaa havumetsää, jossa kasvaa sieniä ja jonka tiheikössä oleskeleehirviä.

Kun minä kuolen ja ruumisarkun kansi naulataan kiinni, niin olenminä näkevä, siltä minusta tuntuu, varhaisen aamun, sellaisen, jolloin auringon valo häikäisee silmiä, kuten tiedätte, tai ihanankevätillan, jolloin puutarhasta ja sen takaa kuuluu satakielen jaruisrääkän laulua, kylästä hanurin soittoa, sisällä soitetaan pianoaja puro kohisee – sanalla sanoen, sellaista musiikkia, että tekeemieli itkeä ja lujasti laulaa.

Meillä ei ole paljon peltoja, mutta sen sijaan niittyjä, jotkayhdessä metsän kanssa tuottavat noin pari tuhatta ruplaa vuosittain. Olen isäni ainoa poika. Me molemmat olemme vaatimattomia ihmisiä, jätämä summa sekä isän eläke riittivät meille aivan hyvin.

Päätettyäni luvut yliopistossa elin kolme ensimmäistä vuotta maalla, harrastin maanviljelystä ja odotin, että minut valittaisiinjohonkin kunnalliseen toimeen. Mutta pääasia oli kuitenkin se, että olin kovasti rakastunut erääseen harvinaisen kauniiseen, hurmaavaan neitoseen, naapurimme, tilanomistaja Kotlovitshinsisareen. Tämä naapuri oli rappiolle joutunut herrasmies, jollaoli ananas- ja persikkaviljelyksiä, ukkosenjohtoja, suihkulähdekeskellä pihaa, mutta ei kopeekkaakaan rahaa. Hän ei tehnyt mitään, ei osannut mitään, oli pehmeä kuin keitetty nauris; paransitalonpoikia homoiopatisesti ja harrasti spiritismiä. Hän oli muutenhienotunteinen, hellä, ei tuhma, mutta minä en pidä miehistä, jotkakeskustelevat henkien kanssa ja parantavat akkoja magnetismilla. Ensinnäkin vaivaa henkisesti orjamaisia ihmisiä aina jokinkäsitteiden hämmennys ja heidän kanssaan on sangen vaikea puhua, ja toiseksi he eivät rakasta ketään, pysyvät erillään naisista, ja tämä salaperäisyys vaikuttaa vastenmielisesti herkkätunteisiin ihmisiin. Eikä hänen ulkomuotonsakaan miellyttänyt minua. Hän olipitkä, lihava, kalpea, pää oli pieni, samoin silmät, jotka kiilsivätomituisesti, ja sormet olivat valkoiset ja turpeat. Tervehtiessä hänei puristanut kättä, vaan piteli sitä omalla tavallaan, ja pyyteliyhä anteeksi. Halutessaan jotakin hän pyysi anteeksi, kun sai – pyysi anteeksi.

Mutta hänen sisarensa oli aivan toisenlainen. Minun tulee huomauttaa, etten tuntenut lapsuudessani ja nuoruudessani Kotlovitshija, silläisäni oli professorina N: ssä, jonka tähden me asuimme pitkän aikaamaaseudulla, ja tullessani tuntemaan heidät, oli tämä neitoneno kaksikolmattavuotias, ja hän oli jo aikoja sitten lopettanutkoulunsa, olipa ennättänyt jo pari kolme vuotta asua Moskovassarikkaan tätinsä luona, joka toi hänet seurapiireihin. Tutustuttuanihäneen ja jouduttuani puheisiin hänen kanssaan ihmetytti minua ennenkaikkeaa hänen harvinainen ja kaunis nimensä. – Ariadna. Se sopi niinmainiosti hänelle! Hän oli tummanverevä, kovin laiha,

hento, notkea, solakka, ihmeen suloinen ja hänen kasvonsa piirteet olivat yleväjä jalot. Hänenkin silmänsä kiilsivät, mutta ei niin kuin veljen – kylmästi ja makeasti kuin rintasokerin kiteet – vaan Ariadnankatseesta säteili ihana, ylpeä nuoruus.

Hän valtasi minut heti tuttavuutemme ensi päivänä, – eikä toisinolisi saattanut tapahtuakaan. Ensimmäiset vaikutelmat olivat niinvoimakkaat, etten vielä nytkään voi häättää harhanäkyä. Tekisipäyhä vieläkin mieleni uskoa, että luonto oli tämän tytön luodessaantarkoittanut jotakin ihmeellistä. Ariadnan ääni, käynti, hattu, vieläpä hänen pienten jalkainsa jäljet hiekkarannalla, jossa hänongiskeli särkiä, herättivät minussa iloa, elämänhalua. Ihanistakasvoistaan ja suloisista muodoistaan päätin hänen henkistenluonnonlahjainsa laadun, ja Ariadnan jokainen sana, jokainen hymyihastutti minua ja saattoi minun edellyttämään, että hänellä oliylevä sielu.

Hän oli ystävällinen, puhelias, iloinen, käytökseltäänyksinkertainen, uskoi runollisesti Jumalaan, puhui runollisestikuolemasta, ja hänen sielussaan oli niin runsaasti erilaisiavivahduksia, että hän saattoi antaa puutteilleen erinomaisenmiellyttäviä ominaisuuksia. Kun hän esimerkiksi tahtoi ostaa uudenhevosen, vaikka hänellä ei ollut rahaa, virkkoi hän: "no, eihän setee mitään. Voimmehan myydä tai pantata jotakin". Ja jos pehtorivannoi, ettei ollut mitään myytävää tai pantattavaa, vastasiAriadna: "Siinä tapauksessa voimme repiä rautalevyt sivurakennuksenkatolta ja lähettää ne rautatehtaaseen tai ajaa työhevoset johonkinmarkkinapaikkaan ja myydä ne polkuhinnasta".

Tällaiset hillittömät toiveet saivat toisinaan koko talon epätoivoon, mutta hän lausui ne niin sievästi, että hänelle suotiin kaikkianteeksi ja että hän sai mitä tahtoi, kuin mikäkin jumalatar taiCaesarin puoliso.

Rakkauteni oli liikuttava ja kaikki huomasivat sen pian: isäni, naapurit ja talonpojat. Ja kaikki olivat minulle myötätuntoisia.Tarjotessani talonpojille viinaa he kumarsivat ja sanoivat:

– Suokoon Jumala, että saisitte Kotlovitshin neidin.

Ariadna tiesi itsekin, että rakastin häntä. Hän ajoi usein meilleratsain tai vaunuissa ja vietti toisinaan kokonaisen päivän minunja isäni seurassa. Hän tuli pian isäukkoni ystäväksi ja tämä opettihänet ajamaan polkupyörällä – se oli ukon mieliurheilua. Muistan, miten he eräänä iltana valmistautuivat polkupyörämatkalle jaminä autoin Ariadnan pyörälle... Minusta tuntui, että polttaisinkäteni, jos häntä koskettaisın, niin kaunis hän silloin oli; minävapisin ihastuksesta, ja kun he, isäni ja Ariadna, ajoivat rinnantietä pitkin ja pehtori tuli ratsastaen heitä vastaan, hypähtiorhi yht'akkiä syrjään. Minusta näytti siltä kuin ratsukin olisisäpsähtänyt neidon kauneutta.

Minun rakkauteni ja ihailuni liikuttivat Ariadnaa, ja hän tunsimyötätuntoa minua kohtaan ja tahtoi olla minun laillani hurmautunutja vastata rakkauteeni. Olihan se niin runollista!

Mutta hän ei voinut rakastaa todellisesti, kuten minä, sillä hänoli kylmä ja jo kyllicki turmeltunut. Pahahenki oli vallannuthänet ja kuiski nyt tytölle yötä päivää, että tämä oli lumoaava, jumalainen. Ja kun Ariadna ei tietänyt tarkoin, minkä vuoksi hänoli luotu ja miksi hän oli saanut elämän, alkoi hän kuvitella, ettähänestä tulee kerran hyvin rikas ja huomattu henkilö. Hän uneksitanssiaisista, kilpa-ajoista, livreoista, upeista vierashuoneista, omasta salongistaan, jossa kokonainen parvi kreivejä, ruhtinaita,lähettiläitä, kuuluisia taiteilijoita kumartaisi häntä ihailien hänenkauneuttaan ja pukujaan...

Tällainen vallan ja personallisen menestyksen himo ja tällaiset yhävain samaan suuntaan tähtäävät ajatukset tekevät ihmisen kylmäksi. JaAriadna oli kylmä sekä minua, luontoa että soittoa kohtaan...

Mutta aika kului kulumistaan eikä lähettiläitä kuulunut. Ariadna asuiyhä veljensä, spiritistin luona. Asiat huononivat huononemistaan, niin ettei hänellä ollut enää varaa pukujen ja hattujen ostelemiseen,ja täytyi turvautua kaikellaisiin juoniin, jotta köyhyys pysyisisalassa.

Ariadnan asuessa vielä tätinsä luona Moskovassa oli eräs ruhtinasMaktujev, rikas, mutta mitätön mies, kosinut tyttöä, mutta tämä oliantanut muutta mutkitta rukkaset ruhtinaalle. Nyt häntä vaivasitoisinaan katumus: miksi ei ollut ottanut vastaan tarjousta? Samoinkuin venäläinen

talonpoika puhaltaa inhoten kaljassa kelluviatorakoita ja kuitenkin juo sitä, samoin hänkin rypisti nyrpeästinaamaansa ruhtinasta muistellessaan ja virkkoi kaikesta huolimatta:

– Sanokaa mitä tahansa, mutta arvonimessä on jotakin selittämätöntä,tenhoavaa...

Hän uneksi arvonimiä, loistoa, mutta ei tahtonut laskea minuakaanluotaan. Sillä uneksipa miten paljon tahansa lähettiläistä ja muistaylhäisistä henkilöistä, ei sydän kuitenkaan ole kivestä ja sääliksikäy nuoruus.

Ariadna koetti rakastua minuun, oli rakastavinaan ja vannoipa vielä rakastavansakin. Mutta minä olen hermostunut ja herkkätunteinen mies. Jos joku rakastaa minua, tunnen sen jo matkan päähän ilmanvaloja ja vakuutuksia, mutta nyt tunsin kylmyyden huokuvan vastaani, ja kun hän puhui minulle rakkaudesta, tuntui minusta kuin olisinkuullut metallisen satakielen laulavan. Ariadna tunsu itse menettävänvalttinsa, häntä harmitti ja minä näin hänen usein itkevän. Javoitteko ajatella, kerran hän syleili minua yhtäkkiä kiihkeästi jasuuteli – tämä tapahtui eräänä iltana rannalla – mutta minä näinhänen silmistään, ettei hän rakastanut minua, vaan syleili ainoastaanuteliaisuudesta nähdäkseen seuraukset siitä. Se kauhistutti minua, minä tartuin hänen käsiinsä ja sanoin epätoivoisena:

– Minä kärsin näistä lemmettömistä hyväilyistä!

– Kuinka kummallinen te olette! – sanoi hän ja läksi.

Kaikesta päättäen olisi tätä jatkunut vielä pari vuotta ja minäolisin mennyt naimisiin hänen kanssaan, ja siihen olisi romaanipäättynyt, ellei kohtalo olisi toisin määrännyt. Meidän näköpiiriimmeilmestyi nimittäin uusi henkilö.

Ariadnan veljen luo saapui vieraisille tämän yliopistoveriMihail Ivanovitsh Lubkov. Hän oli herttainen mies, ja kyytimies japalvelijat sanoivat häntä "hauskaksi herraksi". Hän oli keskikokoinenlahjakas, kaljupäinen. Hänen kasvonsa olivat kuin kunnan porvarinainakin, eivät herättäneet mielenkiintoa, vaikka olivat sievät jakalpeat, viikset tuuheat, hyvin hoidetut, iso aataminomena kaulassa, joka oli näppyläisellä kananlihalla. Silmälaseihin oli kiinnitettyleveä, musta nauha, ja hän puhui kuin sorakielinen, ei osannut lausua selvästi l ja r kirjaimia, niin että sana "maalla" kuului kuin "maavva". Hän oli aina iloisella tuulella ja kaikki nauratti häntä.

Noin kaksikymmenvuotiaana hän joutui naimisiin, sai myötäjäisikaksikaksi taloa Moskovassa, ryhtyi sitten laittamaan erästä saunalaitostauuteen kuntoon, mikä vei hänet puille paljaille. Hänen vaimonsa janeljä lastaan elivät nyt puutetta kärsien niin sanotuissa "Itäisissähuoneissa", ja hänen täytyi pitää huolta heistä. Tämäkin oli hänestänaurettavaa.

Lubkov oli kolmikymmenkuusivuotias ja hänen vaimonsaneljäkymmenkahden ikäinen, – sekin oli niin naurettavaa. Hänenäitinsä, kopea, pöyhkeilevä nainen, joka niin mielellään tahtoikäydä aatelisesta, halveksi hänen vaimoan ja eli yksikseenkoira- ja kissalaumansa kanssa; tälle hänen täytyi maksaakuukausittain 75 ruplaa.

Lubkovilla itsellään oli hyvä maku, hän söi mielellään aamiaista "Slavjanskij Bazarissa" ja päivällistä "Eremitageissa". Hän kuluttipaljon rahoja, ja sedältään hän sai ainoastaan kaksi tuhatta ruplaavuodessa. Tämä ei riittänyt hänelle ja senvuoksi hänen täytyi juostapäiväkaudet ympäri Moskovaa saadakseen rahoja lainatuksi. Tämä olimyöskin hyvin naurettavaa.

Hän saapui Kotlovitshin luo levätäkseen luonnon helmassa perhe-elämänvaivoista, kuten hän sanoi. Päivällisillä, illallisilla,kävelymatkoilla hän kertoi meille vaimostaan, äidistään, velkojista,ryöstömiehistä ja nauroi heille kaikille. Mutta hän nauroi myöskinitseään ja vakuutti, että tämä hänen lainaamiskykynsä oli hankkinuthänelle monta hauskaa tuttavuutta.

Hän nauroi herkeämättä ja me nauroimme myöskin. Hänen maallaollessaan aloimme mekin kuluttaa toisin aikaa. Minä olin taipuvainenhiljaisiin, niin sanoakseni idyllisiin huvituksiin, ongin mielellänikalajoja, harrastin iltakävelyä ja poimin sieniä. Mutta Lubkov pitienemmän huvimatkoista, ilotulituksista ja metsästyksestä. Pari kolmekertaa viikossa hän pani toimeen huvimatkan, ja Ariadna kirjoittivakavan innostuneena paperilapulle: ostereita, sampanjaa, makeisia, ja lähetti minut Moskovaan, tietysti kysymättä oliko minulla rahaavai ei. Ja huvimatkoilla

juotiin maljoja, naurettiin ja kerrottiinrattoisia juttuja Lubkovin vanhasta rouvasta, hänen äitinsälihavista, pienistä koirista, ja siitä, miten rakastettavia ihmisiävelanantajat olivat...

Lubkov rakasti luontoa, mutta hänestä se oli vanhastaan hyvin tuttu, sen olemus paljon häntä itseään alempi, ja oli se luotu vain hänenhuvikseen. Katsellessaan joskus sattumalta suurenmoista näköalaa, hän sanoi: "Tässäpä olisi hauska juoda teetä!" Huomattuaan kerranAriadnan kulkevan kaukana päivänvarjo kädessä hän sanoi tyttöäosoittaen:

– Ariadna on laiha ja senvuoksi pidän hänestä. Lihavat eivät minuamiellytä.

Se koski minuun ja minä pyysin, ettei hän puhuisi minun kuullessanisiten naisista. Hän katsoi minuun ihmetellen ja sanoi:

– Mitä pahaa siinä on, jos minä pidän laihoista enkä lihavista?

En vastannut hänelle mitään. Kerran jälkeinpäin hän sanoi hauskallatuulella ja hienossa hiprakassa ollessaan:

– Olen huomannut, että te miellyttätte Ariadna Grigorjevnaa.

Ihmettelen, miksi haukottelette...?

Nämä sanat eivät miellyttäneet ensinkään minua ja minä selitinhämmmentyneenä mielipiteeni rakkaudesta ja naisista.

– En tiedä, – huohti hän. – Minun mielestäni nainen on nainen jamies on mies. Olkoonpa Ariadna Grigorjevna runollinen ja ylevä, kutensanotte, mutta ei hänen silti tarvitse olla ulkopuolella luonnonlakeja. Näettehän itekin, että hän on siinä ijässä, jolloin naintarvitsee miehen, rakastajan. Kunnioitan naisia yhtä paljon kuin te, mutta luulen, että suhteemme heihin eivät vähennä runollisuutta. Runollisuus on toista ja rakastaja on toista. Asian laita on samakuin maataloudessa: luonnon kauneus on eri asia kuin tulot metsistä ja viljelyksistä.

Kun minä ja Ariadna olimme ongella, loikoili Lubkov läheisyydessämmehiekkarannalla tehden pilaa minusta tai opettaen elämäntaitoa.

– Minua ihmetyttää, herraseni, että voitte elää romaanitta! – sanoi hän. – Te olette nuori, kaunis, mieltäkiinnittävä, parasta lajiasanalla sanoen, ja kuitenkin elätte kuin munkki. Ohhoh, sellainenukko ja vasta kaksikymmentäkahdeksanvuotias! Olen teitä läheskymmenen vuotta vanhempi, mutta kumpi meistä oikeastaan on nuorempi?Ariadna Grigorjevna, kumpi?

– Te, tietysti, – vastasi Ariadna hänelle.

Ja kun hän kyllästyi meidän vaitioloomme ja siihen tarkkaavaisuuteen, jolla me katselimme ongenkohoja, lähti hän sisään, ja Ariadna sanoisilloin katsoen vihaisesti minuun:

– Todellakin, te ette ole mikään mies, vaan – suokaa anteeksi – tallukka. Miehen tulee hurmaantua, hullutella, hairautua, kärsiä!Nainen suo anteeksi julkeutenne, vieläpä röyhkeytennekin, mutta hänei anna milloinkaan anteeksi tuollaista järkevyyttä.

Ariadna suuttui toden teolla ja jatkoi:

– Menestyäkseen pitää miehen olla päättäväinen ja rohkea. Lubkov ei ole niin kaunis kuin te, mutta hän on paljon mieltäkiinnittävämpi jahänellä tulee aina olemaan menestys naismaailmassa, sillä hän ei oleteidän kaltaisenne, hän on mies!..

Hänen äänessään oli katkera sointu.

Kerran illallispöydässä hän alkoi minuun päin kääntymättä selittää, että jos hän olisi mies, niin hän ei jäisi maaseudun yksinäisyyteenhomehtumaan, vaan lähtisi matkoille, asuisi talvella jossakinulkomailla, esimerkiksi Italiassa.

– Oi, Italia! – huudahti isäni kaataen siten tahtomattaankin öljyätuleen. Hän kertoi pitkät ajat Italiasta, kuvasi miten hyvä siellä onolla, kuinka luonto on kaunis, miten paljon museoita siellä on!

Ariadnassa syttyi yhtäkkiä halu matkustaa Italiaan. Löipä innoissaanokein nyrkkiä pöytään ja hänen silmänsä säihkyivät matkaaajatellessaan.

Ja sitten seurasi keskustelua siitä, kuinka ihanaa Italiassa mahtoiolla... Oi, Italia, ah, Italia... oi ja ah!.. Ja sitä jatkui sittenpäivät pääksytysten, ja kun Ariadna kurottautui katsomaan olkapääniyli minua, niin näin hänen kylmästä, itsepäisestä katseestaan, ettähän unelmissaan oli

vallannut jo koko Italian salonkeineen, ylhäisineulkomaalaisineen ja matkailijoineen, ja että oli mahdoton enääpidättää häntä. Neuvoisin häntä vielä hiukan odottamaan, lykkäämäänmatkan pariksi vuodeksi eteenpäin, mutta hän rypisti ärtyisästikasvojaan ja virkkoi:

– Te olette varovainen kuin vanha akka!

Mutta Lubkov kannatti matkaa. Hän sanoi, että sen voisi tehdäjotakuinkin vähillä rahoilla ja lupasi kernaasti lähteä mukaanItaliaan ja levätä siellä perhe-elämän vaivoista.

Tunnustan, että käyttäydyin lapsellisesti kuin kimnasisti. Enmustasukkaisuudesta, vaan jotakin kauheata, tavatonta aavistaenkoetin mikäli mahdollista estää heitä jäämästä kahden kesken.He tekivät minusta pilaa, ja astuessani esimerkiksi sisään,käyttäytyivät he kuin olisivat muka juuri suudelleet j.n.e.

Mutta eräänä kauniina aamuna tulee Ariadnan pököttynyt, kalpea veli, spiritisti, luokseni ja pyytää saada puhutella minua kahden kesken.Hän oli perin heikkotahtoinen mies, joka ei voinut, kasvatuksestaanja hienotunteisuudesta huolimatta, olla lukematta toisen kirjettä,jos näki sellaisen edessään pöydällä. Keskustelun kuluessa häntunnusti sattumalta lukeneensa Lubkovin kirjeen Ariadnalle.

– Siitä kirjeestä sain tietää, että sisareni lähimmässätulevaisuudessa matkustaa ulkomaille. Rakas ystäväni, olen kovinliikutettu! Selittäkää Jumalan tähden... en ymmärrä tästä yhtäänmitään!

Puhuessaan hän hengitti suoraan vasten kasvojani, ja hänen henkensähaisi keitetylle lihalle.

– Suokaa anteeksi, että kerron teille sen kirjeen salaisuuden, – jatkoi hän, – mutta tehän olette Ariadnan ystävä, hänkunnioittaa teitä! Ehkä tiedättekin jo jonkun verran asiasta?Ariadna aikoo matkustaa, mutta kenen kanssa? Herra Lubkovvarusteleikse matkalle hänen kanssaan. Suokaa anteeksi, muttaminusta se on perin kummallisesti tehty herra Lubkovin puolelta.Hän on naimisissa, hänellä on lapsia, mutta siitä huolimatta häntekee rakkaudentunnustuksia ja kirjoittaa Ariadnalle: sinä. Suokaaanteeksi, mutta se on kerrassaan kummallista!

Minä jäähmetyin, käteni ja jalkani turtuivat, ja rinnassani tunsinkipua; oli kuin olisi sinne upotettu kolmikulmainen kivi. Kotlovitshvaipui uupuneena nojatuoliin, ja hänen kätensä olivat riipuksissakuin piiskan siimat.

– Mitä voin tehdä? – kysyin.

– Puhutelkaa häntä, vakuuttakaa hänelle... Ajatelkaa: mitä merkitseeLubkov hänelle? Sopiiko hän Ariadnalle? Hyvä Jumala, miten kauheatatämä on, miten kauheata! – jatkoi Kotlovitsh päättään pidellen. – JaAriadnalla kun on niin suurenmoisia tarjouksia kuin Maktujev ja... jamuut. Ruhtinas jumaloi häntä, ja viime keskiviikkona vakuutti häneniso-isävainajansa Hilarion, jonka me manasimme esiin, vakuutti yhtävarmasti kuin kaksi kertaa kaksi on neljä, että Ariadnasta tulee ruhtinatar. Hilarion on viisas mies; me manaamme hänen henkensä useinesiin.

Seuraavana yönä en nukkunut lainkaan, ajoin ampua itseni. Aamullakirjoitin viisi kirjettä, mutta revin ne palasiksi, itkin sittenriihessä, pyysin rahaa isältäni ja matkustin Kaukaasiaan hyvästiäsanomatta.

Nainen on tietysti nainen ja mies on mies, mutta tokkohan tämä kaikkion yhtä yksinkertaista meidän päivinämme kuin ennen vedenpaisumusta,ja tokkohan minä, kultuuri-ihminen, jolla on niin monimutkainen sielun rakenne, voin selittää voimakkaan viehätyksen naisiin siten, että naisen ruumiin muodot ovat toisenlaiset, kuin omani? Mitenkauheata se olisi! Uskon, että ihmishenki, joka taistelee luontoavastaan, on velvollinen vastustamaan lihallista rakkautta kuinvihollista, ja ellei se voittaisikaan sitä, niin onnistuisi sekuitenkin kietomaan tällaisen rakkauden veljellisen rakkaudenkuvitteluverhoon. Minusta ei rakkaus ole vain eläimellisen elimistönitoimintaa, kuten on koirien ja sammakkojen, vaan sellaista todellistarakkautta, mikä elähyttää jokaista syleilyä sydämen puhtaallainnostuksella ja kunnioituksella naista kohtaan. Inho eläimellistäaistillisuutta kohtaan on kehittynyt vuosisatojen kuluessa sadoissasukupolvissa ja on se periytynyt minulle veren mukana muodostaenosan olemustani, ja eikö se, että ihannoin rakkautta, ole yhtäluonnollista ja välttämätöntä kuin se, että meidän aikanammekorvalihakseni ovat liikkumattomat ja ihoni

karvaton. Minustatuntuu kuin suurin osa kultuuri-ihmisiä ajattelisi samoin, koskapameidän päivinämmen pidetään rakkauden siveellisen ja ihanteellisen elementin puutetta atavistisena ilmiönä; sanotaan, että se on suvunhuonontumisen ja mielenhäiriöiden tunnusmerkki. Totta on, että rakkautta ihannoidessamme otaksumme rakastamissamme henkilöissä olevan ominaisuuksia, joita heissä ei ole, mikä seikka johtaa meidät alituisiin erehdyksiin ja kärsimyksiin. Mutta minusta on sittenkin parempi kärsiä kuin lohduttaa itseään sillä, että nainen on nainen ja mies on mies.

Tiflisissä sain kirjeen isältäni. Hän kirjoitti, että Ariadna Grigorjevna oli matkustanut ulkomaille oleskellakseen siellä kokotalven.

Palasin takaisin kuukauden kuluttua. Oli jo syksy. Ariadna lähettiisälleni joka viikko hajuvesille tuoksuvan, mieltäkiinnostavan jakaunokirjallisen kirjeen. Minun mielestäni voi jokainen nainen olla kirjailijatar. Ariadna kertoi hyvin tarkasti, kuinka vaikeasti lepyttävissä hänen tätinsä oli ollut ja kuinka työlästä tältä oli ollut saada tuhannen ruplaa matkaraajoja. Kertoi, kuinka kauan oli etsinyt Moskovassa erästä kaukaista sukulaistaan, vanhaa rouvaa, saadakseen tästä matkatoverin. Tällainen liiallinen yksityiskohtain kertominen tuntui kovin keksityltä, ja minä ymmärsin, ettei hänellä ollut mitään naispuolista matkatoveria mukanaan.

Vähän myöhemmin sain minäkin häneltä kirjeen, joka niinikään tuoksui hajuvesille ja oli hyvin kaunokirjallinen. Hän kirjoitti ikävöivänsä minua, minun kauniita, älykkäitä, rakastettavia silmiäni, nuhteliminua ystävällisesti siitä, että unohdin nuoruuteni, jäin maalle homehtumaan, vaikka voisin hänen laillaan elää paratiisissa palmujen alla ja hengittää appelsiinien tuoksua. Ja hän kirjoitti kirjeen alle: "hylkäämämme Ariadna". Pari päivää myöhemmin sain samantapaisen kirjeen, jonka alle oli kirjoitettu: "Teidän unohtamamme".

Pääni meni ihan sekaisin. Rakastin häntä intohimoisesti, näin jokayö unta hänestä, ja kuitenkin seisoi kirjeessä: "hylkäämämme", "unohtamamme"... Miksi niin?... Ja lisäksi tuli maaseudun ikävyys, pitkät illat, kalvavat ajatukset Lubkovista... Epätietoisuus kiusasiminua, myrkytti päiväni ja yönä. Elämä muuttui sietämättömäksi. Envoinut kauemmin vastustaa, vaan lähdin matkalle.

Ariadna oli kutsunut minua Abbaziaan. Saavuin sinne eräänä kirkkaana, lämpimänä päivänä sateen jälkeen, jonka pisarat kimalsoivat vielä puissa. Vuokrasin huoneen suuresta, kasarmimaisesta hotellistanimeltä "Dependance", jossa Ariadna ja Lubkov asustivat. He eivät olleet kotona.

Lähdin puistoon, kuljeskelin lehtokäytävissä ja istahdin sitteneräälle penkille. Ohitseni kulki itävaltalainen kenraali, kädetselän takana ja samallaiset punaiset juovat housunlahkeissa kuin venäläisilläkin kenraaleilla on. Pienokaista työnnettiin ohia lastenvaunuissa, jotka vinkuen liikkuvat määrällä hiekalla. Sitten meni ohitseni raihnas, keltatautinen ukko, joukko englantilaisia naisia, pappismies ja sitten taas itävaltalainen kenraali. Soittolavalle mennä laahusti vastikään Fiumesta saapunut sotilassoittokunta, ja soitto alkoi.

Oletteko koskaan ollut Abbaziassa?

Se on likainen slaavilainen pikkukaupunki, jossa on yksiainoa löyhkäävä katu, jonka poikki ei sateisella säällä saatapäällyskengittä kulkea. Olin monta kertaa ja aina liikuttunut alkuun tästä maallisesta paratiisista. Mutta kun sitten housunlahkeet ylös käärittyinä kuljin varovasti poikki kapean kadun ja ikävissäni ostin sitkeitä päärynöitä vanhalta akalta, jokatunsi minut venäläiseksi ja sanoi "tshitiri" (neljä), "davatsat" (kaksikymmentä), ja neuvottomana mietiskellesäni mielessäni, minnemennä ja mitä tehdä, tapasin toisia venäläisiä, jotka olivat yhtäpetettyneitä kuin minäkin, alkoi minua harmittaa ja hävettää.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.